

PRŮVODCE ŘÍZENÍM VĚDECKÝCH PROJEKTŮ

ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZÍCH STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ VE VÝZKUMU A VÝVOJI

Employment of Foreigners in the Area
of Research and Technological
Development

Jana Mittnerová, Anna Mittnerová, Lucie Březinová

7. RÁMCOVÝ PROGRAM, SPECIFICKÝ PROGRAM LIDÉ,
SÍŤ ZÁKLADNÍ ODBORNÉ PŘÍPRAVY, AKCE MARIE CURIE

7. RÁMCOVÝ PROGRAM EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ
PRO VÝZKUM, TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ A DEMONSTRACE

ANOTACE

Úkony, které musí hostitelská organizace učinit v souvislosti s přijetím zahraničního výzkumného pracovníka

Tato metodická příručka obsahuje stručný přehled hlavních kroků, které musí učinit česká hostitelská výzkumná organizace, jako příjemce grantu, pokud chce zaměstnat cizího státního příslušníka ve výzkumu a vývoji v rámci projektu 7.RP, specifický program Lidé, sítě základní odborné přípravy, akce Marie Curie.

Součástí příručky jsou komentované vzorové dohody, které organizace uzavírá s výzkumným pracovníkem, a anglicko-český slovník frází a pojmů často používaných zejména ve vzorových smluvních dokumentech Evropské komise. Slovník byl sestaven na základě porovnání dostupných překladů oficiálních dokumentů 7. rámcového programu vypracovaných překladateli Evropské komise DG Translation.

Většinu zde popsaných postupů a dokumentů může hostitelská organizace využít také při přijímání zahraničních výzkumníků, jejichž pracovní pobyt je financovaný z jiných zdrojů anebo z jiných akcí Marie Curie. Zejména dohoda o hostování a závazek hostitelské organizace k úhradě nákladů jsou nutným předpokladem k tomu, aby mohl být v jakémkoliv finančním režimu zahájen proces, který povede k zaměstnání zahraničního výzkumníka z třetí země českou výzkumnou organizací.

Příručka je určena především personálním a administrativním útvarům vysokých škol a výzkumných institucí, které mají ve své kompetenci nábor a zaměstnávání zahraničních výzkumníků, a měla by jim ulehčit orientaci v náležitostech, které je třeba splnit vůči příslušným orgánům české státní správy.

© Jana Mittnerová, Anna Mittnerová, Lucie Březinová, 2010

ISBN 978-80-7080-765-1

OBSAH

ÚVOD	5
1. VÝBĚR VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA A OHLÁŠENÍ VOLNÉHO PRACOVNÍHO MÍSTA ÚŘADU PRÁCE	7
2. VZNIK PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU	7
3. DOKUMENT „DECLARATION ON THE CONFORMITY“	8
4. ZÁKLADNÍ POVINNOSTI HOSTITELSKÉ ORGANIZACE A VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA, KTERÉ SOUVISEJÍ SE VZNIKEM PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU	9
4.1 VÝZKUMNÍ PRACOVNÍCI, KTEŘÍ SE MOHOU PROJEKTU ZÚČASTNIT, A JEJICH RODINNÍ PŘÍSLUŠNÍCI	9
4.2 POVOLENÍ K POBYTU VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA NA ÚZEMÍ ČR	10
4.3 NAHLÁŠENÍ POBYTU VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA NA ÚZEMÍ ČR NA CIZINECKÉ POLICII	13
4.4 POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ	14
4.5 RODNÉ ČÍSLO	15
4.6 VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	16
4.7 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	19
4.8 ÚŘAD PRÁCE	19
4.9 FINANČNÍ ÚŘAD	20
4.10 BANKOVNÍ ÚČET	20
5. SITUACE PO UKONČENÍ PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU	21
5.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA	21
5.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ	21
6. ZÁKLADNÍ DOKUMENTY, KTERÉ MUSÍ HOSTITELSKÁ ORGANIZACE V SOUVISLOSTI S PROJEKTEM ARCHIVOVAT	21
KOMENTOVANÉ PŘÍLOHY	25
SLOVNÍK ČASTO POUŽÍVANÝCH FRÁZÍ A POJMŮ	61

Úvod

České vysoké školy a další organizace zabývající se výzkumem a vývojem se stále častěji účastní projektů 7. rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace a za tímto účelem najímají zahraniční vědce a výzkumné pracovníky. Problematika zaměstnávání těchto cizích státních příslušníků je velmi komplexní a její řešení spadá do kompetence několika ministerstev (Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, Ministerstva zdravotnictví České republiky, Ministerstva financí České republiky, Ministerstva vnitra České republiky a Ministerstva zahraničních věcí České republiky).

Aby došlo ke zjednodušení mezinárodní a mezisektorové mobility vědců a výzkumných pracovníků, vznikla při Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR pracovní skupina, která připravuje novou strategii a koncepci rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Tím by mělo dojít mimo jiné k usnadnění profesního růstu výzkumných pracovníků, kteří se účastní projektů 7. rámcového programu, a ke zjednodušení jejich momentálně poměrně složité situace.

Cílem této publikace je poskytnout stručný přehled základních povinností, které vzniknou hostitelské organizaci jako příjemci grantu a zahraničnímu výzkumnému pracovníkovi na počátku profesní dráhy, jenž se chce na projektu podílet, v souvislosti s pracovním poměrem sjednaným mezi hostitelskou organizací a výzkumným pracovníkem. Výčet povinností však není vyčerpávající. Publikace se zaměřuje na projekty 7. rámcového programu, specifický program Lidé, sítě základní odborné přípravy, akce Marie Curie (Initial Training Networks neboli ITN).

V brožurě zároveň naleznete několik komentovaných vzorových smluvních dokumentů, které mohou sloužit jako podklad pro úpravu vztahu mezi hostitelskou organizací a výzkumným pracovníkem. Jedná se o dodatek k pracovní smlouvě, dohodu o hostování a závazek hostitelské organizace k úhradě nákladů. Obě první jmenované modelové dohody jsou vypracovány v české a anglické jazykové verzi.

Součástí brožury je i slovník často používaných frází a pojmů, se kterými se můžete setkat v projektech 7.RP. Elektronickou verzi slovníku umožňující jednoduché vyhledávání požadovaného výrazu naleznete na webových stránkách projektu OK 09003 KAMPUŠ+.

Účelem této publikace je podat obecnou informaci o základních otázkách souvisejících s právním vztahem mezi hostitelskou organizací a zahraničním výzkumným pracovníkem v rámci projektu. Avšak cílem dokumentu není nahradit právní, daňové či jiné poradenství v konkrétním řešeném případě. Před přijetím rozhodnutí na základě informací uvedených v tomto dokumentu proto doporučujeme vyžádat si podrobnější právní, daňovou či jinou profesionální konzultaci.

Publikace obsahuje právní stav ke dni 31. července 2010.

Tato publikace byla zpracována díky finančním prostředkům poskytnutým Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR z programu EUPRO na projekt OK 09003 KAMPUŠ+.

1. VÝBĚR VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA A OHLÁŠENÍ VOLNÉHO PRACOVNÍHO MÍSTA ÚŘADU PRÁCE

V projektech 7. rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (7.RP), specifický program Lidé, sítě základní odborné přípravy, akce Marie Curie, je česká hostitelská výzkumná organizace (dále jen „**hostitelská organizace**“) jako příjemce grantu Evropské unie povinna zveřejnit svůj zájem o přijetí nového zahraničního výzkumného pracovníka na počátku profesní dráhy (dále jen „**výzkumný pracovník**“) způsobem uvedeným v příslušné grantové dohodě.

Ke zveřejnění příslušného volného pracovního místa musí dojít v mezinárodním měřítku a hostitelská organizace by měla využít veškeré vhodné prostředky pro rozšíření této informace. Jednou z možností publikace volného pracovního místa je jeho bezplatné zveřejnění na portálu EURAXESS. Pro využití této služby se musí hostitelská organizace zaregistrovat na webových stránkách http://ec.europa.eu/euraxess/index_en.cfm.

Z přihlášených uchazečů si hostitelská organizace vybere vhodného výzkumného pracovníka, který odpovídá kritériím daným grantovou dohodou. Vybraný výzkumný pracovník může získat základní informace o České republice na webových stránkách <http://www.euraxess.cz/welcome-to-the-czech-republic/>.

Nezávisle na vyhlášení volného místa na portálu EURAXESS musí hostitelská organizace oznámit volné pracovní místo a jeho charakteristiku příslušnému úřadu práce. Tuto povinnost musí splnit ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy se takové místo vytvořilo nebo uvolnilo. Po obsazení volného místa je hostitelská organizace opět povinna tuto skutečnost nahlásit úřadu práce, a to do 10 dnů.

Za porušení oznamovací povinnosti hrozí hostitelské organizaci pokuta až do výše 500 000 Kč. Odpovědnost hostitelské organizace zaniká, jestliže příslušný úřad práce nezahlásil řízení o tomto správním deliktu do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

2. VZNIK PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU

Mezi hostitelskou organizací a vybraným výzkumným pracovníkem musí dojít k uzavření smlouvy, která zohledňuje požadavky grantové dohody příslušné pro daný projekt (dále jen „**grantová dohoda**“). Významné jsou především požadavky uvedené v příloze III grantové dohody.

Smlouvou mezi hostitelskou organizací a výzkumným pracovníkem by měla být standardní pracovní smlouva hostitelské organizace rozšířená o požadavky grantové dohody.

Pokud je ale v praxi obtížné text standardní pracovní smlouvy měnit, je možné současně s pracovní smlouvou uzavřít její dodatek, který požadavky grantové dohody zohlední. Dodatek k pracovní smlouvě musí být v souladu s grantovou dohodou i s pracovní smlouvou.

V **příloze č. 1** této publikace naleznete **vzor dodatku k pracovní smlouvě s komentářem**, který lze použít jako základ pro přípravu smlouvy s výzkumným pracovníkem. Nicméně přípravu konkrétní smlouvy mezi hostitelskou organizací a výzkumným pracovníkem doporučujeme předem konzultovat s právním poradcem.

Nedílnou součástí pracovní smlouvy je *Osobní plán profesního rozvoje (Career Development Plan)*, který upřesňuje činnost výzkumného pracovníka v rámci projektu, a to včetně studia umožňujícího získat akademický titul „doktor“ (ve zkratce Ph.D.).

Při uzavření pracovní smlouvy musí výzkumný pracovník obdržet od hostitelské organizace kopii grantové dohody a jejich příloh I, II a III.

Uzavřením pracovní smlouvy se výzkumný pracovník stává zaměstnancem hostitelské organizace a vztahují se na něj ustanovení českého právního řádu platná pro české zaměstnance.

3. DOKUMENT „DECLARATION ON THE CONFORMITY“

Po přijetí výzkumného pracovníka je hostitelská organizace povinna vyplnit a odeslat dokument nazvaný Declaration on the Conformity. Tímto dokumentem se potvrzuje soulad příslušné smlouvy uzavřené mezi hostitelskou organizací a výzkumným pracovníkem s grantovou dohodou a další skutečnosti (například fakt, že výzkumný pracovník od hostitelské organizace obdržel kopii grantové dohody a jejich příloh I, II a III).

Hostitelská organizace musí dokument vyplnit online na webových stránkách systému SESAM a prostřednictvím těchto webových stránek i vyplněný dokument odeslat. Zároveň je hostitelská organizace povinna takto vyplněný dokument vytisknout, podepsat, nechat podepsat také výzkumného pracovníka a ve lhůtě dané grantovou dohodou (obvykle 20 dnů od přijetí výzkumného pracovníka) odeslat poštou do Výkonné agentury pro výzkum na adresu Research Executive Agency (REA), COVE - B-1049 Brussels, Belgium. Webové stránky této agentury naleznete zde: <http://ec.europa.eu/research/rea/>.

Do systému SESAM se musí hostitelská organizace přihlásit na webu: <https://webgate.ec.europa.eu/sesam/index.do>. V systému SESAM se hostitelská organizace registruje do příslušného projektu, ale tuto registraci ještě musí předem schválit koordinátor projektu. O povolení přístupu k projektu koordinátorem je hostitelská organizace vyrozuměna e-mailem.

Se systémem SESAM může hostitelská organizace pracovat pouze tehdy, je-li přihlášena v systému ECAS (European Commission Authentication Service) na webu: <https://webgate.ec.europa.eu/ecas>.

Vzor dokumentu **Declaration on the Conformity** tvoří **přílohu č. 2** této publikace.

4. ZÁKLADNÍ POVINNOSTI HOSTITELSKÉ ORGANIZACE A VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA, KTERÉ SOUVISEJÍ SE VZNIKEM PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU

V této kapitole naleznete jednak přehled kategorií výzkumných pracovníků, kteří se mohou projektu zúčastnit, a jednak přehled základních povinností hostitelské organizace a výzkumného pracovníka, které souvisejí s uzavřením pracovní smlouvy. Některé z těchto povinností je třeba splnit ještě před vznikem pracovního vztahu, tedy před uzavřením pracovní smlouvy.

Naší snahou bylo poskytnout co nejširší přehled všech povinností, které hostitelské organizaci nebo výzkumnému pracovníkovi v této souvislosti vzniknou, ale přesto se nejedná o jejich úplný výčet.

4.1 VÝZKUMNÍ PRACOVNÍCI, KTEŘÍ SE MOHOU PROJEKTU ZÚČASTNIT, A JEJICH RODINNÍ PŘÍSLUŠNÍCI

V souladu s grantovou dohodou se projektu mohou zúčastnit následující kategorie výzkumných pracovníků:

- ❖ výzkumní pracovníci, kteří jsou občany EU,
- ❖ výzkumní pracovníci z tzv. přidružených zemí (Associated Countries)¹ a
- ❖ výzkumní pracovníci z ostatních tzv. třetích zemí.

Práva a povinnosti uvedené v kap. 4 pro výzkumné pracovníky, kteří jsou občany EU, platí i pro výzkumné pracovníky z tzv. přidružených zemí (Associated Countries), které jsou současně členy Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“), jmenovitě z Islandu, Lichtenštejnska a Norska, a pro výzkumné pracovníky ze Švýcarska.

Pravidla obsažená v kap. 4 pro výzkumné pracovníky ze třetích zemí se vztahují i na výzkumné pracovníky ze všech ostatních přidružených zemí² (dále jen „**ostatní přidružené země**“).

Kap. 4 se také zaměřuje na postavení rodinných příslušníků výzkumného pracovníka, kteří s ním na našem území pobývají. Český právní řád bohužel nemá jednotnou definici rodinného příslušníka, a proto je třeba vždy vyjít z definice rodinného příslušníka obsažené v příslušném právním předpisu, který řeší konkrétní posuzovanou situaci.

¹ Mezi **přidružené země** se řadí Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Švýcarsko, Izrael, Turecko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Makedonie/FYROM, Albánie, Černá Hora a Faerské ostrovy. Tyto ostrovy jsou součástí Dánského království, ale přesto mají širokou autonomii, takže na rozdíl od Dánska nepatří do Evropské unie (příslušná smlouva o přidružení k 7.RP byla uzavřena teprve dne 3. června 2010). Aktuální seznam všech přidružených zemí naleznete zde: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/third_country_agreements_en.pdf.

² Status obyvatel Faerských ostrovů se nám zatím nepodařilo objasnit a bude třeba si v této otázce vyžádat stanovisko příslušných orgánů.

4.2 POVOLENÍ K POBYTU VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA NA ÚZEMÍ ČR

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, ani rodinný příslušník, který je občanem některé z těchto zemí, nepotřebují zvláštní povolení k pobytu na území ČR.

Naproti tomu výzkumný pracovník nebo rodinný příslušník ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí povolení k pobytu na území ČR potřebují.

4.2.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

V případě výzkumného pracovníka, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, není k dlouhodobému pobytu na našem území třeba žádné zvláštní povolení k pobytu ve smyslu zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Nicméně pokud hodlá pobývat na území ČR po dobu delší než 3 měsíce, je oprávněn (nikoliv povinen) zažádat si o vystavení *potvrzení o přechodném pobytu* podle uvedeného zákona³.

❖ JEHO RODINNÝ PŘÍSLUŠNÍK

Obdobný režim platí i pro rodinného příslušníka výzkumného pracovníka, který je sám také občanem EU, některé ze zemí EHP nebo Švýcarska. Na území ČR může s výzkumným pracovníkem v České republice pobývat bez víza, a pokud zde hodlá pobývat po dobu delší než 3 měsíce, může požádat policii o vydání *potvrzení o přechodném pobytu*. Náležitosti této žádosti opět upravuje zákon o pobytu cizinců na území České republiky⁴.

Rodinný příslušník, který není občanem EU, některé ze zemí EHP nebo Švýcarska, a který hodlá s výše uvedeným výzkumným pracovníkem pobývat na území ČR po dobu delší než 3 měsíce, je povinen do 3 měsíců od vstupu na území ČR požádat policii o vydání *povolení k přechodnému pobytu*. Náležitosti této žádosti jsou uvedeny v zákoně o pobytu cizinců na území České republiky⁵. Pokud o povolení včas nepožádá, dopouští se přestupku, za který mu hrozí pokuta až 3 000 Kč. Přestupek lze projednat pouze, pokud od doby jeho spáchání neuplynula lhůta delší než jeden rok.

³ Náležitosti žádosti jsou uvedeny v § 87a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.

⁴ Náležitosti žádosti jsou uvedeny v § 87a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.

⁵ Konkrétně v ustanovení § 87b zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.

4.2.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

Pobyt výzkumného pracovníka ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí, který bude delší než 3 měsíce, je možný na základě zvláštního povolení podle zákona o pobytu cizinců, které se nazývá **povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu**. Výzkumný pracovník si tedy nemusí zažádat o vízum k pobytu nad 90 dní. Povolení k dlouhodobému pobytu mu zaručuje lepší postavení, než má držitel víza nad 90 dní. Mezi tyto výhody například patří, že se o tomto povolení rozhoduje ve správním řízení (na rozdíl od řízení o udělení víza), takže má žadatel všechna práva účastníka správního řízení. U již vydaného povolení k pobytu lze změnit účel pobytu. Za určitých podmínek může být povolení k pobytu vydáno až na dva roky (na rozdíl od víza, které lze vydat nejvýše na 1 rok). Cizinec s dlouhodobým pobytem může cestovat po zemích Schengenského prostoru, jakož i po Švýcarsku či Lichtenštejnsku, po dobu až 3 měsíců, aniž by potřeboval další krátkodobá víza.

O povolení k dlouhodobému pobytu je výzkumný pracovník oprávněn požádat již před vstupem na území ČR na zastupitelském úřadu. Žádost nemusí podávat osobně. Po vstupu na území ČR může o toto povolení žádat na příslušném inspektorátu cizinecké policie pouze tehdy, pokud zde pobývá na základě víza k pobytu nad 90 dní nebo povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem. Žádost nelze podat, pokud je cizinec pouze držitelem turistického víza k pobytu do 90 dnů.

K žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu výzkumného pracovníka je mimo jiné nutné přiložit dohodu o hostování a písemný závazek hostitelské organizace k úhradě případných nákladů.

● DOHODA O HOSTOVÁNÍ

O povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu může požádat cizinec, který uzavřel s hostitelskou organizací (tj. výzkumnou organizací⁶ ve smyslu zákona o pobytu cizinců) tzv. dohodu o hostování a hodlá na území ČR pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce. Tato dohoda o hostování nezakládá pracovněprávní vztah s hostitelskou organizací ani nenahrazuje pracovní smlouvu.

Vzor **dohody o hostování** naleznete jako **přílohu č. 3** této publikace.

⁶ Za **výzkumnou organizaci** ve smyslu zákona o pobytu cizinců se považuje organizace zapsaná do seznamu výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí vedeného podle zákona o veřejných výzkumných institucích. Tento seznam naleznete na <http://www.msmt.cz/vyzkum/seznam-vyzkumnych-organizaci-schvalenych-pro-prijimani>

● ZÁVAZEK HOSTITELSKÉ ORGANIZACE K ÚHRADĚ NÁKLADŮ

Po uzavření dohody o hostování musí hostitelská organizace předat výzkumnému pracovníkovi svůj písemný závazek, že uhradí případné náklady spojené s pobytem výzkumného pracovníka na území ČR po skončení platnosti oprávnění k pobytu, a to včetně nákladů spojených s jeho vycestováním z území ČR, pokud tyto náklady vznikly do 6 měsíců ode dne skončení platnosti dohody o hostování a byly hrazeny z veřejných prostředků.

Vzor **závazku hostitelské organizace k úhradě případných nákladů** spojených s pobytem výzkumného pracovníka na území ČR po skončení platnosti oprávnění k pobytu tvoří **přílohu č. 4** této publikace.

Další náležitosti žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu výzkumného pracovníka naleznete zde: http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/povoleni_k_dlouhodobemu_pobytu/povoleni_k_dlouhodobemu_pobytu_za_ucelem_2.html.

Lhůta k vyřízení žádosti výzkumného pracovníka o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu činí 60 dnů ode dne podání žádosti.

Povolení k pobytu se vydává s dobou platnosti na dobu potřebnou k dosažení účelu, který vyžaduje pobyt na území (je-li pobyt kratší než 1 rok); jinak na 2 roky. Pokud výzkumný pracovník nepožádá včas o jeho prodloužení⁷, hrozí mu za tento přestupek pokuta až 3 000 Kč. Přestupek lze projednat pouze, pokud od doby jeho spáchání neuplynula lhůta delší než jeden rok.

Výzkumný pracovník, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu na území na žádost podanou na zastupitelském úřadu, je povinen se do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ČR osobně dostavit na příslušný inspektorát cizinecké policie k převzetí průkazu o povolení k pobytu.

Jestliže výzkumný pracovník přestane splňovat podmínky pro udělení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, může mu cizinecká policie toto povolení zrušit⁸. V příslušném rozhodnutí stanoví lhůtu pro vycestování z území ČR a výzkumnému pracovníkovi udělí výjezdní příkaz. Výzkumný pracovník je povinen ve stanovené lhůtě vycestovat. Proti rozhodnutí

⁷ Nejdříve 120 a nejpozději 14 dní před uplynutím platnosti povolení k pobytu.

⁸ Další důvody pro zrušení povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu naleznete v ustanovení § 46d zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.

o zrušení povolení k pobytu může výzkumný pracovník podat správní žalobu k soudu a současně se žalobou může podat návrh na přiznání odkladného účinku napadeného správního rozhodnutí. V takovém případě má nárok na udělení víza nad 90 dní za účelem strpění jeho pobytu na území.

Jestliže výzkumný pracovník pobývá na našem území bez víza, ač k tomu není oprávněn, nebo bez platného oprávnění k pobytu, vystavuje se možnosti postihu formou správního vyhoštění až na 3 roky. Ke správnímu vyhoštění však může dojít pouze za velmi specifických podmínek, zejména za předpokladu, že tento cizinec ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek anebo ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí závažnou nemocí, a s ohledem na závažnost jeho jednání nepostačuje zrušení platnosti tohoto povolení.

❖ JEHO RODINNÝ PŘÍSLUŠNÍK

Rodinný příslušník výzkumného pracovníka ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí (např. manžel, manželka či registrovaný partner, nezletilé dítě nebo zletilé nezaopatřené dítě), který chce s výzkumným pracovníkem pobývat na území ČR dobu delší než 90 dní, musí podat žádost o **povolení k dlouhodobému pobytu**. Lhůta k vyřízení žádosti rodinného příslušníka o toto povolení k pobytu je stejná jako v případě povolení pobytu pro samotného výzkumného pracovníka, tedy 60 dnů ode dne podání žádosti.

Povolení k pobytu se vydává na stejnou dobu jako povolení výzkumného pracovníka a rodinný příslušník musí včas⁹ požádat o případné prodloužení platnosti průkazu o povolení k pobytu. Jinak mu hrozí pokuta až 3 000 Kč. Přestupek lze projednat pouze, pokud od doby jeho spáchání neuplynula lhůta delší než jeden rok.

Jestliže rodinný příslušník pobývá na našem území bez víza, ač k tomu není oprávněn, nebo bez platného oprávnění k pobytu, vystavuje se možnosti postihu formou správního vyhoštění až na 3 roky. Obdobně jako v případě výzkumného pracovníka lze o vyhoštění rodinného příslušníka rozhodnout pouze ve velmi závažných případech.

4.3 NAHLÁŠENÍ POBYTU VÝZKUMNÉHO PRACOVNÍKA NA ÚZEMÍ ČR NA CIZINECKÉ POLICII

Všichni výzkumní pracovníci jsou povinni nahlásit svůj pobyt na území ČR a jeho případné změny.

⁹ Nejdříve 120 a nejpozději 14 dní před uplynutím platnosti povolení k pobytu.

4.3.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, nemusí mít vízum, ale přesto je povinen do 30 dnů od překročení hranice nahlásit příslušnému inspektorátu cizinecké policie počátek, místo a dobu svého pobytu, neboť jeho předpokládaný pobyt na našem území bude delší než 30 dní.

❖ JEHO RODINNÝ PŘÍSLUŠNÍK

Výše uvedené pravidlo se v zásadě uplatní i na rodinné příslušníky výzkumného pracovníka.

4.3.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

Výzkumný pracovník ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí pobývajících v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu je povinen do 3 pracovních dnů od překročení hranic nahlásit příslušnému inspektorátu cizinecké policie počátek, místo a dobu svého pobytu.

❖ JEHO RODINNÝ PŘÍSLUŠNÍK

Pravidlo se obdobně použije i na rodinné příslušníky výzkumného pracovníka (kromě rodinných příslušníků, kteří jsou mladší patnácti let). Je-li rodinný příslušník občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, uplatní se lhůta pro splnění ohlašovací povinnosti v délce 30 dnů.

Další podrobnosti o ohlašovacích povinnostech, včetně povinnosti nahlásit změnu pobytu, naleznete zde: <http://www.policie.cz/clanek/1-4-ohlasovaci-povinnost-obcanu-evropske-unie-a-jejich-rodinnych-prislusniku-a-hlaseni-pobytovyh-zmen.aspx>. Pokud cizinec nesplní povinnost nahlásit místo pobytu nebo jeho změnu, hrozí mu pokuta až 3 000 Kč. Přestupek lze projednat pouze, pokud od doby jeho spáchání neuplynula lhůta delší než jeden rok.

4.4 POVOLENÍ K ZAMĚŠTNÁNÍ

Ke vzniku pracovního poměru mezi výzkumným pracovníkem a hostitelskou organizací nepotřebuje ani jedna kategorie výzkumných pracovníků povolení k zaměstnání v ČR.

4.4.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, není z pohledu zákona o zaměstnanosti považován za

cizince, a tudíž má ve vztazích upravených tímto zákonem stejné postavení jako občan ČR. Toto postavení mají i rodinní příslušníci výzkumného pracovníka bez ohledu na jejich státní příslušnost¹⁰.

Podrobnosti o zaměstnávání občanů EU, zemí EHP nebo Švýcarska naleznete zde: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_eu.

4.4.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

Výzkumný pracovník ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí nemá povinnost získat povolení k zaměstnání, a to díky výjimce udělené cizincům, kteří vykonávají v České republice soustavnou vzdělávací nebo vědeckou činnost jako vědecký, výzkumný nebo vývojový pracovník ve výzkumné organizaci schválené pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí. Seznam schválených organizací naleznete na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy: <http://www.msmt.cz/vyzkum/seznam-vyzkumnych-organizaci-schvalenych-pro-prijimani>.

Informace o výjimce z povolení k zaměstnání vědeckých pracovníků ze třetích zemí nebo z ostatních přidružených zemí naleznete zde: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_zvlastni.

4.5 RODNÉ ČÍSLO

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska si může o rodné číslo požádat. Výzkumnému pracovníkovi ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí je rodné číslo přiděleno automaticky.

4.5.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, nemá zákonnou povinnost mít rodné číslo. Na základě našich zkušeností nicméně doporučujeme, aby o přidělení rodného čísla požádal. Zjednoduší se tím kontakt s různými českými úřady a institucemi. Hostitelská organizace může výzkumného pracovníka nechat zaregistrovat pod rodným číslem například u příslušné zdravotní pojišťovny nebo správy sociálního zabezpečení.

Žádost o přidělení rodného čísla se podává na Ministerstvu vnitra ČR, odboru správních činností, náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4.

¹⁰ Za **rodinné příslušníky** se v tomto případě považují manžel nebo manželka, partner nebo partnerka, se kterým občan EU uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, jejich potomci, jsou-li mladší 21 let nebo jsou-li na něm závislí, dále pak vyživovaní (závislí) příbuzní ve vzestupné řadě občana EU, zemí EHP nebo Švýcarska a jeho manžela/manželky nebo registrovaného partnera/partnerky.

Lhůta pro rozhodnutí o přidělení rodného čísla činí 30 dní od doručení žádosti. Žádost lze podat osobně nebo prostřednictvím poštovní přepravy. Je-li žádost zasílána poštou, musí být podpis žadatele úředně ověřen. Formuláře jsou k dispozici na stránkách Ministerstva vnitra ČR <http://www.mvcr.cz/clanek/formulare-ke-stazeni-74150.aspx>.

❖ JEHO RODINNÝ PŘISLUŠNÍK

Obdobně by měl postupovat rodinný příslušník výzkumného pracovníka, který je sám občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, aby získal rodné číslo pro účely veřejného zdravotního pojištění.

4.5.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

Výzkumný pracovník, který si požádal o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, dostane rodné číslo z moci úřední (tedy bez zvláštní žádosti). Číslo mu přidělí cizinecká policie, která vydává povolení k dlouhodobému pobytu.

❖ JEHO RODINNÝ PŘISLUŠNÍK

Stejný postup se uplatní i v případě rodinného příslušníka, který je občanem třetí země nebo některé z ostatních přidružených zemí.

Dokladem o rodném čísle je průkaz o povolení k pobytu cizince, potvrzení o přechodném pobytu na území České republiky občana Evropské unie, průkaz o pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie a průkaz o povolení k trvalému pobytu občana Evropské unie.

Další podrobnosti o přidělování rodného čísla cizincům naleznete na stránkách Ministerstva vnitra ČR: <http://www.mvcr.cz/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-prideleni-rodneho-cisla.aspx>.

4.6 VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Je třeba, aby byl výzkumný pracovník pojištěn v systému veřejného zdravotního pojištění, a proto je povinen si vybrat jednu z českých zdravotních pojišťoven. Hostitelská organizace musí výzkumného pracovníka u zvolené pojišťovny přihlásit, a to do 8 dnů od jeho nástupu do práce. Zdravotní pojišťovna na základě registrace výzkumnému pracovníkovi vystaví průkaz pojištěnce¹¹.

¹¹ Například VZP vystaví při registraci dočasný papírový průkaz pojištěnce a samotný plastový průkaz pojištěnce zašle hostitelské organizaci poté, co ho nechá pro výzkumného pracovníka vyrobit. Kartička pro občany EU, EHP a Švýcarska (tzv. Evropský průkaz zdravotního pojištění) je modrá. Pro občany z třetích zemí a ostatních přidružených zemí je průkaz pojištěnce zelený a platí pouze na území ČR a jen 1 rok, takže je nezbytné vždy včas požádat o prodloužení jeho platnosti. Další užitečné informace k této problematice jsou k dispozici zde: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Platci/metodika/kap3>.

Hostitelská organizace je povinna příslušné zdravotní pojišťovně oznámit i další skutečnosti dané zákonem. Například ukončení zaměstnání výzkumného pracovníka u hostitelské organizace nebo změnu zdravotní pojišťovny na základě volby výzkumného pracovníka, pokud výzkumný pracovník hostitelskou organizaci o této změně informuje. Hostitelská organizace musí zdravotní pojišťovně oznámit také skutečnosti rozhodné pro povinnost státu platit za výzkumného pracovníka pojistné, pokud jsou hostitelské organizaci známy. Lhůta pro plnění oznamovací povinnosti ve všech těchto případech činí 8 dnů od vzniku dané skutečnosti.

Za nesplnění kterékoliv z těchto oznamovacích povinností hostitelské organizaci hrozí pokuta až do výše 200 000 Kč. Při opakovaném nesplnění oznamovací povinnosti může být uložena pokuta až do výše dvojnásobku uložené pokuty.

Oznamovací povinnosti vůči zdravotní pojišťovně má i samotný výzkumný pracovník, pokud zjistí, že hostitelská organizace za něj výše uvedené skutečnosti neoznámila, nebo jestliže on sám tyto skutečnosti hostitelské organizaci neoznámil. Oznamovací povinnost musí splnit neprodleně a za její porušení mu hrozí pokuta až 10 000 Kč. Při opakovaném nesplnění oznamovací povinnosti mu může být uložena pokuta až do výše dvojnásobku uložené pokuty. Nicméně při nesplnění oznamovací povinnosti hostitelskou organizací uloží zdravotní pojišťovna pokutu pouze jí jako zaměstnavateli a nikoliv výzkumnému pracovníkovi.

Výzkumný pracovník má vůči zdravotní pojišťovně i další povinnosti (například povinnost oznámit jí do 8 dnů ztrátu nebo poškození průkazu pojištěnce, povinnost vrátit jí do 8 dnů průkaz pojištěnce při:

- a) zániku zdravotního pojištění z důvodu ukončení zaměstnání,
- b) změně zdravotní pojišťovny či
- c) dlouhodobém pobytu v zahraničí.

Další povinností je oznámit zdravotní pojišťovně změnu jména, příjmení, trvalého pobytu nebo rodného čísla, a to do 30 dnů ode dne, kdy ke změně došlo. Za porušení těchto povinností hrozí pokuta do výše 500 Kč.

Pokuty lze hostitelské organizaci nebo výzkumnému pracovníkovi uložit do jednoho roku ode dne, kdy zdravotní pojišťovna zjistila nesplnění povinnosti, nejdéle však do tří let od doby, kdy povinnost měla být splněna.

Stejně jako v případě ostatních zaměstnanců bude hostitelská organizace za výzkumného pracovníka každý měsíc odvádět pojistné na zdravotní pojištění ve výši 4,5% z vyměřovacího základu za zaměstnance a 9% z vyměřovacího základu za zaměstnavatele.

Při výpočtu vyměřovacího základu doporučujeme zohlednit následující příspěvky, na které má výzkumný pracovník nárok podle pracovní smlouvy:

- a) příspěvek na životní náklady,
- b) příspěvek na mobilitu,
- c) příspěvek na dopravu a
- d) příspěvek na kariéru.

Příspěvek na úhradu výdajů spojených se zapojením do základní odborné přípravy se do vyměřovacího základu nezahrnuje, neboť se propládá na základě skutečných výdajů.

Evropská komise (dále jen „Komise“) v tomto ohledu zastává stanovisko, že by se měl do vyměřovacího základu zahrnout pouze příspěvek na životní náklady, který by měl být předmětem daně z příjmů, jakož i odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění (obdobně jako mzda ostatních zaměstnanců). Ostatní příspěvky by měly být vypláceny na základě skutečných výdajů, avšak zároveň Komise nechává na národní legislativě, aby v případě zájmu tuto otázku upravila odlišně.

Český právní řád bohužel tuto specifickou otázku zatím neřeší. V tomto směru nemáme konkrétní stanovisko Ministerstva financí ČR, ani nevíme, jaká je obvyklá praxe finančních úřadů, a tudíž volíme výše uvedený postup, abychom předešli riziku, že bude finanční úřad výši vyměřovacího základu hostitelské organizaci rozporovat.

Při výpočtu vyměřovacího základu je tedy podle našeho názoru nutné vyjít z částek uvedených v čl. 3 vzorového dodatku k pracovní smlouvě, který tvoří přílohu č. 1 této publikace, a vyměřovacím základem by měl být měsíční příjem výzkumného pracovníka uvedený v pracovní smlouvě.

4.6.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

Výzkumný pracovník, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, je účastníkem veřejného zdravotního pojištění po dobu svého zaměstnání u hostitelské organizace.

❖ JEHO RODINNÝ PŘÍSLUŠNÍK

Nezaopatřený rodinný příslušník výzkumného pracovníka - občana EU, zemí EHP nebo Švýcarska může být přihlášen k veřejnému zdravotnímu pojištění spolu s výzkumným pracovníkem (tj. u stejné zdravotní pojišťovny)¹².

4.6.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

Výzkumný pracovník ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí je účastníkem veřejného zdravotního pojištění po dobu

¹² Pokud se výzkumný pracovník - občan EU rozhodne například pro VZP, navštíví pojišťovnu v místě, kde ho přihlásil ke zdravotnímu pojištění jeho zaměstnavatel, a požádá o registraci svého nezaopatřeného rodinného příslušníka pomocí formuláře VZP označeného E 901. Další podrobnosti naleznete na stránkách: <http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Platci/metodika/kap3>.

platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu. Během této doby se výzkumný pracovník ze třetí země považuje pro účely úhrady poskytování zdravotní péče za cizince s povoleným trvalým pobytem.

❖ JEHO RODINNÝ PŘISLUŠNÍK

Na rodinného příslušníka výzkumného pracovníka ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí se toto pravidlo bohužel neuplatní, a proto se nemůže účastnit veřejného zdravotního pojištění. Může si sjednat pouze smluvní (komerční) zdravotní pojištění.

Rozsah zdravotního pojištění na území ČR bude pro pojištěné výzkumné pracovníky, resp. nezaopatřeného rodinného příslušníka občana EU, zemí EHP nebo Švýcarska, stejný jako pro pojištěnce - občana ČR. Další informace ohledně zdravotního pojištění cizinců naleznete zde: http://www.vzp.cz/cms/internet/cz/Klienti/Zdravotni/Pojisteni_cizincu/.

4.7 SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Obdobně jako v případě zdravotního pojištění je hostitelská organizace povinna přihlásit výzkumného pracovníka na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení do 8 dnů od nástupu do zaměstnání a odvádět za něj každý měsíc pojistné na sociální zabezpečení.

Odvody pojistného na sociální zabezpečení činí 6,5% z vyměřovacího základu za zaměstnance a 25% z vyměřovacího základu za zaměstnavatele. Výše pojistného bude opět vypočtena z vyměřovacího základu, kterým bude jeho měsíční příjem uvedený v pracovní smlouvě. Podrobnosti k vyměřovacím základu viz odd. 4.6 této publikace.

Rozsah sociálního zabezpečení (nemocenské pojištění, důchodové pojištění) bude stejný jako pro pojištěnce - občana ČR.

Okruh povinností, které hostitelské organizaci ukládá zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení¹³ v souvislosti se zaměstnáváním výzkumného pracovníka, je podobný jako okruh povinností, které má z důvodů zaměstnávání ostatních svých zaměstnanců (zejména jde o různé oznamovací, evidenční či archivační povinnosti).

4.8 ÚŘAD PRÁCE

Povinnosti, které má hostitelská organizace vůči úřadu práce z titulu zaměstnání výzkumného pracovníka, jsou obdobné těm, které musí plnit z důvodů zaměstnávání svých ostatních zaměstnanců (opět jde zejména o různé oznamovací, evidenční či archivační povinnosti).

¹³ Zákon č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění pozdějších předpisů.

Hostitelská organizace je povinna vést evidenci všech výzkumných pracovníků, které zaměstnává, jakož i rodinných příslušníků výzkumného pracovníka, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska¹⁴. Toto pravidlo se nevztahuje na rodinné příslušníky výzkumného pracovníka ze třetí země a z ostatních přidružených zemí. Za porušení této povinnosti hrozí hostitelské organizaci pokuta až do výše 500 000 Kč. Odpovědnost hostitelské organizace však zaniká, jestliže příslušný úřad práce nezhájí řízení o tomto správním deliktu do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 roků ode dne, kdy byl spáchán.

Hostitelská organizace je dále povinna písemně oznámit příslušnému úřadu práce:

- skutečnost, že výzkumného pracovníka zaměstnává, a to nejpozději v den jeho nástupu do práce a
- ukončení pracovního poměru výzkumného pracovníka, a to nejpozději do 10 dnů od skončení zaměstnání.

Příslušný formulář ke splnění těchto informačních povinností naleznete zde: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/tiskopisy

Za porušení oznamovací povinnosti hrozí hostitelské organizaci pokuta až do výše 500 000 Kč. Odpovědnost hostitelské organizace zaniká, jestliže příslušný úřad práce nezhájil řízení o tomto správním deliktu do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

Podrobnosti o dalších oznamovacích povinnostech hostitelské organizace vůči úřadu práce naleznete na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_ziskavani

4.9 FINANČNÍ ÚŘAD

Hostitelská organizace je za výzkumného pracovníka povinna odvádět zálohu na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti obdobně jako u svých ostatních zaměstnanců.

4.10 BANKOVNÍ ÚČET

Výzkumný pracovník si musí zřídit korunový účet u banky působící v České republice, aby mu na něj mohla být zasílána odměna podle pracovní smlouvy.

¹⁴ Za **rodinné příslušníky** se v tomto případě považují manžel nebo manželka, partner nebo partnerka, se kterým občan EU uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, jejich potomci, jsou-li mladší 21 let nebo jsou-li na něm závislí, dále pak vyživovaní (závislí) příbuzní ve vzestupné řadě občana EU, země EHP nebo Švýcarska a jeho manžela/manželky nebo registrovaného partnera/partnerky.

5. SITUACE PO UKONČENÍ PRACOVNĚPRÁVNÍHO VZTAHU

U výzkumného pracovníka, který je občanem EU, zemí EHP nebo Švýcarska, není třeba přijímat žádná zvláštní opatření. U výzkumného pracovníka ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí to nutné je.

5.1 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK, KTERÝ JE OBČANEM EU, ZEMÍ EHP NEBO ŠVÝCARSKA

V případě výzkumného pracovníka - občana EU, EHP nebo Švýcarska není třeba po ukončení pracovního poměru přijímat žádná zvláštní opatření.

5.2 VÝZKUMNÝ PRACOVNÍK ZE TŘETÍ ZEMĚ NEBO Z OSTATNÍCH PŘIDRUŽENÝCH ZEMÍ

U výzkumného pracovníka ze třetí země nebo z ostatních přidružených zemí je situace odlišná. Vzhledem k tomu, že se hostitelská organizace v dohodě o hostování zavazuje, že uhradí případné náklady spojené s pobytem výzkumného pracovníka ze třetí země po skončení platnosti povolení k pobytu (podrobnosti v odd. 4.2.2 této publikace), je třeba po ukončení pracovního poměru provést veškerá opatření, která povedou k řádnému ukončení jeho pobytu na území ČR (například je-li to možné, kontrola cestovního dokladu či ověření, že došlo k ukončení ubytování v ČR).

Neprodleně po ukončení platnosti dohody o hostování je hostitelská organizace povinna písemně oznámit příslušnému inspektorátu cizinecké policie, že k tomuto ukončení došlo. Stejným způsobem musí oznámit i skutečnosti, které brání dalšímu pokračování této dohody. Za porušení těchto povinností jí hrozí pokuta až do výše 50 000 Kč. Odpovědnost hostitelské organizace za porušení povinností zaniká, pokud příslušný orgán cizinecké policie nezahájí řízení o tomto správním deliktu do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

6. ZÁKLADNÍ DOKUMENTY, KTERÉ MUSÍ HOSTITELSKÁ ORGANIZACE V SOUVISLOSTI S PROJEKTEM ARCHIVOVAT

Každý projekt je monitorován Komisí, která je oprávněna jeho realizaci zkontrolovat kdykoliv v jeho průběhu, jakož i ve lhůtě obvykle pěti let po jeho ukončení. Příslušná lhůta je určena grantovou dohodou. V tomto období je Komise oprávněna provést jakoukoliv finanční, technickou, etickou či jinou kontrolu (audit) projektu.

Z tohoto důvodu je hostitelská organizace povinna uchovávat originály veškerých dokumentů, které se týkají grantové dohody, po dobu projektu a ještě aspoň 5 let po jeho ukončení. Ve výjimečných případech lze archivovat ověřené kopie těchto dokumentů, případně jejich elektronické kopie.

Mezi základní dokumenty, na které se výše uvedená archivační povinnost vztahuje, řadíme zejména tyto dokumenty:

a) Grantová dohoda projektu

Grantová dohoda je klíčovým smluvním dokumentem v projektu, neboť na jejím základě dochází k poskytnutí finančního příspěvku Evropské unie účastníkům projektu (příjemcům grantu). Uzavírá se mezi Výkonnou agenturou pro výzkum neboli Research Executive Agency (REA) <http://ec.europa.eu/research/rea/>, která je k tomu pověřená Komisí, a příjemcem grantu. Pokud je příjemců grantu více, uzavírá se dohoda mezi REA a koordinátorem projektu.

Dříve byly grantové dohody místo REA uzavírány Evropským společenstvím zastoupeným Komisí. Za Komisi podepisoval dohodu Directorate-General for Research (neboli DG Research).

Modelové grantové dohody pro 7. rámcový program v anglickém jazyce jsou k dispozici na webu: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html#people_ga. Český překlad starších verzí grantových dohod naleznete zde: http://cordis.europa.eu/fp7/old-ga-forms_en.html.

b) Přílohy ke grantové dohodě

Annex I - Description of Work

Annex II - General Conditions

Annex III - Specific Provisions

Annex IV - Form A - Accession of Beneficiary to the Grant Agreement

Tato příloha musí být podepsána přístupujícím příjemcem grantu a koordinátorem.

Annex V - Request for accession of a new beneficiary to the grant agreement

Annex VI - Form C - Summary Financial Statement

Tento dokument musí příjemce grantu (hostitelská organizace) odevzdávat po ukončení každého období projektu pro předkládání zpráv.

Annex VII - Form D - Terms of reference for the certificate on the financial statements a Form E - Terms of reference for the certificate on the methodology

c) Konsorciální smlouva projektu

Koordinátor projektu a ostatní příjemci grantu jsou povinni uzavřít konsorciální smlouvu, ledaže je ve výzvě pro podávání návrhů projektů výslovně uvedeno, že tuto povinnost nemají.

Konsorciální smlouva by měla být v zásadě sjednána a uzavřena před zahájením projektu a před uzavřením grantové dohody, protože grantová dohoda v určitých

případech (například v otázce přístupových práv ke stávajícím znalostem („*background*“)) předpokládá, že konsorciální dohoda již uzavřena je. Navíc nejsou-li příjemci grantu schopni se dohodnout na znění konsorciální smlouvy ani po uzavření grantové dohody, může to ohrozit samotný projekt.

Konsorciální smlouva upravuje vzájemné vztahy mezi příjemci grantu, zejména vnitřní organizační strukturu konsorcia (včetně výkonu hlasovacích práv v rámci konsorcia), rozdělení finančního příspěvku Evropské unie mezi členy konsorcia, povinnost zachovávat důvěrné informace či řešení situace, kdy jeden z příjemců grantu je v prodlení s plněním svých povinností, případně řešení dalších sporů mezi členy konsorcia. Velmi důležitou oblastí je také úprava přístupových práv k duševnímu vlastnictví v rámci projektu, a to jednak ke stávajícím znalostem („*background*“) a jednak k novým znalostem („*foreground*“).

Komise není stranou konsorciální smlouvy, a tudíž nezasahuje do jejího obsahu. Přesto vytvořila návod týkající se obsahu konsorciální smlouvy, který naleznete zde: ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/checklist_en.pdf. A při tvorbě konsorciální smlouvy můžete také vycházet ze vzorové konsorciální smlouvy DESCA. Tato smlouva, ale i další užitečné informace, které Vám pomohou při přípravě textu konsorciální smlouvy, jsou k dispozici na webových stránkách: <http://www.desca-fp7.eu/>.

d) Pracovní smlouva s výzkumným pracovníkem

Pracovněprávní vztah s výzkumným pracovníkem je podrobně řešen v kap. 2. Příloha č. 1 této publikace obsahuje vzorový dodatek k pracovní smlouvě s komentářem.

Archivační povinnosti podléhá i *Osobní plán profesního rozvoje (Career Development Plan)*, který je nedílnou součástí pracovní smlouvy.

e) Dokument Declaration on the Conformity

Podrobnosti k tomuto dokumentu naleznete v kap. 3 a v příloze č. 2 této publikace.

KOMENTOVANÉ PŘÍLOHY

Modrou barvou jsou označeny komentáře a instrukce.